

D O E P A K

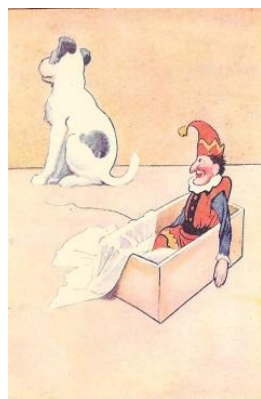
DuPAK DoePAK POPPENSPE(E)LMUSEUMKRUISELKRANT NUMMER 22 DoePAK DuPAK

Een *dupák* (spreek uit: *doepak*) is een stang- en trucpop. Het nummer met de dupák wordt in het Tsjechische en Slowaakse volkspopentheater met marionetten en stangpoppen altijd als toegift opgevoerd. De pop maakt sprongen waarbij zijn lijf beurtelings lang en kort wordt. Het is een truc die overeenkomt met het uittrekken en weer inkrumpen van de hals van de *Dood van Pierlala* in de poppenkast. Pierlala is een stokpop en wordt van onderaf gemanipuleerd; de dupák wordt als stangpop van bovenaf bewogen. Terwijl het rijzen van Pierlala's hals heel langzaam en onder doodse stilte geschiedt, gaat het strekken en inkrumpen van de dupák razendsnel en met veel rumoer. Dupák betekent 'stampend'. De houten voeten zijn met lood verzwaard. Het lijf van de pop is een zak van stof. De stang waaraan de dupák hangt, gaat door de kop en het lijf heen en zit vast aan de houten heup. Het gat in de kop is iets wijder dan de dikte van de stang, waardoor de kop soepel op en neer gaat. Aan weerszijden van de kop van de dupák is een touw vastgemaakt. De touwtjes gaan omhoog en zijn bevestigd aan een speelhoutje. Door dit houtje op en neer te bewegen, rekt en krimpt het lappen lijf. De pop gaat als het ware door de knieën en veert weer op. Behalve springen kan de dupák ook om zijn as draaien; daarbij zwieren zijn armen wijd uit.

Dozen vol ...

met poppentheaterfiguren, theatertjes en attributen zijn te vinden in het Poppenspe(e)lmuseum. Hij kan er maar niet genoeg van krijgen, onze directeur en conservator Otto van der Mieden. Het depot wordt steeds maar voller en voller.

Afbeelding uit: 'Trying Toby & the Punch & Judy Show', een kinderboek over de belevenissen van de Engelse Mr Punch en Judy verteld door een jonge en ondeugende terriër. Auteur: Margaret Gilmour. Illustratie: Jack Orr. Impressum: George G. Harrap & Co. Ltd. (London, 1925). Stamboeknr.: 75.947.

Poppenkastspelen?

Prenten en lesbrieven vertellen hoe jij de show kunt stelen. De multimediapresentatie Poppenspe(e)ltechnieken en -figuren geeft met plaatjes, filmpjes en korte teksten achtergrondinformatie over het (volks)poppenspel. Handig om te gebruiken voor een spreekbeurt of werkstuk. Kijk maar eens op <http://www.poppenspelmuseumbibliotheek.nl/Techniek.html>. Teksten en plaatjes zijn geplaatst binnen de gestileerde lijnen van een lijsttoneel. De presentatie is ook in printvorm beschikbaar. Woordraadsels, een (strip)verhaal, een masker, een tekening, vingerpopjes en een kleurplaat nodigen uit tot de activiteit 'Zelf eens proberen?' Losbladige set: map met 57 eenzijdig bedrukte pagina's, formaat A4, oblong.

Afbeelding: detail centsprent. Serie 'Nieuwe Nederlandsche Kinderspeelen', nr. 52. Impressum: uitgeverij I. de Haan. Litho: Emrik en Binger (Haarlem, ± 1900). Collectie: Poppenspe(e)lmuseum.

Allemaal blij ...

gezichten. Opa en oma, oom en tante en hun kinderen lachen. Het museum is open voor iedereen. Welkom in het museum lieve mensen!

Origineel cadeau

Op zoek naar een origineel cadeau? In de museumwinkel zijn allerlei aantrekkelijke ditjes en datjes te koop. Je vindt er een uitgebreide collectie briefkaarten, rijk geïllustreerde documentatie, boeken en posters. Zij weerspiegelen de veelzijdigheid van de internationale poppentheatercollectie.

Exposities

De tentoonstellingen leggen uit waar Jan Klaassen en zijn vrouw Katrijn – en al hun buitenlandse vrienden en vriendinnen – vandaan komen. Wie is de zwartge-maskerde figuur die met zijn bezempje te keer gaat?

Afbeelding: Italiaanse stamvader van o.a. de oud-Hollandse Jan Klaassen. Hij draagt een zwart halfmasker. Zijn kostuum is wit en bestaat uit een wijd hemd, een wijde broek en een puntmuts waarvan de top meestal naar voren valt. Zijn rug is licht gebocheld. Illustratie: Hetty Paërl (Amsterdam, 1995).

Afbeelding uit: Poppenspe(e)ltechnieken en -figuren, nr. 22 'Collectie'. Illustratie: Elsje Zwart © (Haarlem, 2010). Zie: <http://www.poppenspelmuseumbibliotheek.nl/techniek/speel22.html>.

Kaartje

Koop een kaartje en kijk goed rond. Vereer ook het buffetje van Trijntje Peterselie met een bezoekje. Ziedaar, allemaal kleurrijke onderleggers met vrolijke volkspoppenkastfiguren? Elke snuiter heeft zo zijn eigen lievelingshapje en -drankje. Tante Trijntje geeft jonge bezoekers een heerlijk glaasje Pierke prik. Ouderen genieten van koffie Katrijn. En wat dacht je van een appel flapje van Arlecchino! Hoe heten de twee vrolijke handpoppen op de poppenkastspeelplank?

DoePAK-oplossingen en colofon

« Zelf eens proberen? Oplossing 'Exposities': Pulcinella; 'Kaartje/consumptiebon': Jan Klaassen en Katrijn met het heraldisch familiewapen van poppenspeler en museumdirecteur Otto van der Mieden. Illustratie: Elsje Zwart © (Haarlem, 2012). Zie ook: <http://www.poppenspelmuseumbibliotheek.nl/pdf/Doepak197.pdf>. Doepakkruielkrant nr. 22 op internet, zie: <http://www.poppenspelmuseumbibliotheek.nl/pdf/DoepakXXII.pdf>. Afbeelding Dupák in de gedaante van Jan Klaassen: Hetty Paërl © (1994), naar een ontwerp van de Slowaakse stangpoppenspeler Anton Anderle (1944-2008). Collectie: Poppenspe(e)lmuseum ©. Concept en tekst: Otto van der Mieden © (2013).

Poppenspe(e)lmuseum ©

Kerkweg 38 8193 KL Vorchten NL Tel.: +31(0)578 - 63 13 29 Fax: +31(0)578 - 56 06 21
www.poppenspelmuseum.nl www.poppenspelmuseumbibliotheek.nl info@poppenspelmuseum.nl